

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1-ső szám — Ide intézendő a
lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám a. a könyvnyomdában
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos pöttyös tér-
fogata . . . . . 12 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilttér:

Egy sor . . . . . 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Városi érdekek.

Régen és ismételt megirtuk és folyton hangoztatjuk, hogy a város lakosságának vitális érdeke, hogy a régi konzervatív irányból kissé engedve, a korszerű haladást, a liberális gondolkodást, gyors és erélyes eszelekvést írjuk fel arra a zászlóra, melyet a nemes város közházának homlokzatára kitűzünk. — Örömmel üdvözlöttük az új acrát, melynek hajnalán már itt-ott fel is csillant egy jobb és szebb jövő reményteljes sugara, de az égbolt csakhamar beborult, s az előjáróság feje — sajnos — kórügybe került.

Ez egyúttal azt is jelenti, hogy sok olyan dolog, a mi a vezető közremunkálását nélkülözhetlenné, vagy legalább kívánatosá teszi, — pihen, s most az egyszer a közügyekre aligha vonatkozathatjuk azt, hogy „qui habet tempus, habet vitam“, mert nálunk az aluszékonyság és az örökös bizottságolás mindent megöl.

Félesztendő előtt egy életrevaló s széles körökben rokonszenvvel fogadott eszme merült fel: a kép- és tükörkeret-gyár eszméje. Elégő megközelítő pontossággal — mert hiszen a matematika nem csal — kiszámították, hogy szép haszon is lesz, meg gyár is lesz, mely egy csomó embert foglalkoztat, azoknak kenyeret ad, s a forgalmat növeli.

Egyszerre egy modern város képe tűnt élénk, mikor a komoly és elég helyes alapokon megindult előmunkálatokat láttuk, s egy szép napon már a vállalkozási szellem annyira magasra hágott, hogy ezt a vállalatot nexushozták a villanyvilágítással; úgy okoskodván, hogy a villanyvilágítás magában hasznót nem hozott még sehoh, s nálunk sem fog, de miután a villamos erőt felhasználhatjuk a keret-gyárhoz, az, a mit a gyár útján nyerünk, tiszta haszon lesz. — Jól

meghántták, vetették a dolgot, s a pénzintézetek a terv financoirozását magukra vállalták. Ekkor jön a „deus ex machina“ és — óh kisvárosi felfogás — a nagy applombe-al megindult mozgalom szép esendesen elpihen. — Ézalatt a fél-esztendő alatt, míg a dolog vajudott, természetesen nem nyugodtak azok, kik igazi hazafias szellemtől is áthatva azt mondják, hogy fontos érdek az, mikor egy csomó ezres bankót nem akarnak a külföldnek juttatni, hanem azt kívánják, hogy az a magyar ipar támogatására és fellendítésére fordítsassék.

Igy történik, hogy az itt befektetett könyvkiadó vállalat egy másik országos nevű céggel együtt — míg mi keleti nyugalommal várunk és tervezzük — megcsinálja a keret-gyár részvénytársaságot, s nekünk csak a felvetett eszme „kerete“ marad (mert a világitásból csak erkölcsi hasznunk lesz). A lipótmegyei maluzsina-i kis keret-gyár eddig tüke hiánya miatt nem dolgozhatott; most a részvénytársaság bővíteni fogja a gyárat, mely megfelelő vezetés mellett bizonyára ki fogja állni a versenyt a külföldi hasonló gyárakkal.

Időközben felmerült egy zománc-gyár kérdése is, s a Kaszinó társalgójában élénken foglalkoztatta az érdeklődőket. Csakhamar belátták, hogy kész veszedelem volna egy ilyen gyár, mert tudják, hogy a dugsgazdag Länder-bank a zománc-árakra kartellt kötött; ezzel pedig ki birna versenyezni!?

Ma tehát az a „helyzet szignaturája“, hogy a lelkesedés szalma-tűznek bizonyult és a keret-gyár, a zománc-gyár, a villamos világítás kérdése közül a két elsőnek vége, a világítás pedig a félesztendő után ugy van, a hogy volt!

Az anyagi helyzet ez idő alatt semmivel se fordult jobbra, sőt mondhatni, hogy a viszonyok

folyton rosszabbodnak, a lakosság szegényedik, a város nem emelkedik.

De bezzeg emelkedik a pótadó, s a róm. kath. plébános a közigazgatási bíróság segítségével ugyancsak befűtött a városnak, melynek lakossága még csak néhány év óta tanulgatja szomorúan megismerni a pótadót és a mint évről-évre tovább megy, mindig drágább lesz a tandíj, mert már a 48 %-nál vagyunk! . . .

És ugyan van-e valami ellenszolgáltatás? Bizony fájdalommal kell konstatálni, hogy nincs és vigasztalásunk is csak annyi, hogy örülnünk kell, ha a levegőre, a mit beszívunk, adót nem vetnek, s maholnap igazán bocsánatot fog kelleni kérnünk, hogy „adómentes“ lélegzetet veszünk! . . .

Talán némi előnyököt: forgalom emelkedést, s közvetett hasznokat ígér a tervbe vett Mansfeld-féle tűzálló téglagyár. De már erre nézve is „véshírek“ hallatszanak, melyek azt emlegetik, hogy a gyárból nem lesz semmi. Reméljük és kívánjuk, hogy ez csak kószahír legyen, mert — ha ez a gyár sem sikerülne, már az igazán keserű pilula volna!

A város újabb megkárosítását jelző italmérségi ügy, — mely a kedélyeket szintén élénken foglalkoztatja — határozottan boszszantó és úgy látszik, hogy ez az ügy újabb kemény dió lesz. Nem kell tőle megijedni; ha egy két embernek a foga beletörik is, az igazság és a város érdeke legyen az első, mert az mindnyájunk érdeke!

Mikor ezekkel a sajnos állapotokkal foglalkozunk, mindig eszünkbe jut, hogy — volt nekünk hosszú időn át lelkes, munkás, bátor és küzdő vezérünk, kinek népszerűsége — bár ő is félig-meddig conservatív volt, tul a megyén is ismeretessé vált. . .

Olyan vezérünk most nincs egy sem, pedig

TÁRCZA.**A Hajdu Magda tragédiája.**

Írta: NÓGRADI LÁSZLÓ

Hajdu Magdának ott voltam a lakodalmán. Jaj de szép menyasszony volt!

Apró pereczeket szórtak egész nap. Jaj de jó volt! Reggeltől napestig, estvétől reggelig szakadatlan muzsikáltak. Egész falu táncolt. Jaj de vig nap is volt! . . .

Hajdu Magdát Hofman Pali vette el. Szép, erős legény, híres táncos, híres ivó, híres verekedő hét falu határán.

A Hofman Pali apja kovácsmester volt, takarékos, csendes ember. Megbecsülte a falut, a falu meg a kovácsmestert. A becsülete meg a munkája után házat is építhetett falufélről egy kis dombon. Bizony, kastélynak is beillt. Nap nap mellett kalapács-szó hangzott onnan, az öreg Hofman vasat vert, — pénzzé kalapálta. A házon kívül földet is szarvart, lovat is tartott, falu csordájában az ő tehenén szólt a vezérsengő.

Hofman Pali apja után így lett a falu legmódosabb legénye.

Mikor az öreg Hofman felesége meghalt, Hofman Pali még csak cseperedő subancz volt. A műhelyben folyt a munka. Hofman Pali ki se gondozgatta, szerető szavával ki se javította, rosz dolgoktól édes anyja vissza nem tarthatta.

Igy lett Hofman Pali hét falu leghíresebb, legrosszabb legénye . . .

— Hofman Pali a házuk kerülgeti, szóljon kelmed neki, gyöngö harmat a mi lányunk, nem való esalánnak, mondta Hajdu Mártonné. Sok rosszat mondanak róla, nap-nap mellett szálló beszéd hozza: Hofman Pali verekedett, Hofman Pali a pöstényi malomban reggelig mulatott, Szakalból kiverték, egy szekér búzát Losonczon eltánczolt, Mulyadi Veronát szereti, a híres menyecskét — — —, szóljon kelmed neki, hagyja a lányunkat.

Az öreg Hajdu Márton el-elhallgatta az asszony beszédét.

— Asszonybeszéd, mesebeszéd, mondta, nem ros az a legény.

— De rosz, mondom, hogy rosz, hallja kelmed, mit beszélnek róla.

— Eh, szólt Hajdu Márton, mindég esiripel a veréb, kenyeres pajtásom az öreg Hofman, együtt neved-

tünk, ő is, én is eleget mulattunk, mégis megvagyunk. Te is itt vagy, én is, rosz voltam-e, mondjad? A vére hajtja, hagy forrja ki magát.

— Majd lássa ember, én nem jót sejtök.

— Hofman Pali szereti a lányom, a lány is szít hozzája. Ember ne bontsa meg, a mit két szív összekötött. Egybe megy a két had. Ne félj, jó lesz minden, asszony.

Igy ment egybe a falu két híres hada. Hajdu Magdát, a gyöngö liliomszált, Hofman Pali a kertjébe ültette. Gyöngö liliomból teljes rózsza fakadt. Hofman Pali, hét falu híres legénye, csendes ember lett. Templomba ha elment, oda se egymaga.

— Jaj de szép pár, jaj de szeretik egymást, mondták a faluban.

— Ugy-e mondtam, asszony, ugy-e mondtam, — szólt gyakorta Hajdu Márton, — galamb lett a sasból, turbékoló galamb, nincs ilyen pár itt az Ipoly völgyön.

Es az öreg Hajdu Márton lelkébe büszkeség szállt, mert a Hofman-familia nem csak olyan familia. Kalapács annak a czimere, nem eke, dolmány dukál neki, nem szélbe verődő ing. Mester uramnak titulálják, nemcsak így-ugy. Bizony megnőtt a Hajdu hadereje is, uribb a porta, kényesebb a ház is.

Hajdu Márton lelkén sok szép gondolat szállt át. — A gyerektől már egészen ur lesz, mondogatta, hogy legyen ur, nőjjön ki a rög közül.

Idő tellett, idő fordult, még ki se tavaszodott, a gyerekek híre nincs, mégis meghalt az öreg Hajdu Márton. A Hajdu Márton sirján be se horpadt a hant, fü is alig verődött fel rajta, utána ment az öreg Hofman is.

Hofman Pali két portán ur lett.

— Ne ríjj, mondta Hajdu Magdának az ura, ne ríjj, apád leszek apád helyett, édes feleségem. Ha betisztaul a termés, szép követ hozok nekik Losoncrról, lelkem!

*

Elmúlt a nyár, el az ősz, betisztaul a termés, hideg ködök jártak már végig a völgyön. Hofman Pali még se ment Losoncra. Az asszony maga biztatta.

— Menjen kelmed, mejen, ne szakadjon le sirkövetlen sirra a hó.

Jaj, bár ne mondta volna . . . Hofman Pali elment.

— Kerülök, fordulok, mindjárt itt leszek, hideg

ködök szállnak, jeges szárnyu szél esapdos, te csak maradj itthon, lelkem.

Tudta Hofman Pali, mért nem viszi az asszonyt. Szamadása volt még, egy kis szamadása Mulyadi Veronával, a híres menyecskével. Ott szolgált a rárósi koresmában.

A mint ment a völgyön fölfelé Hofman Pali, sok emlék szólt hozzá, sok eltemetett emlék.

— Nem, mondta, nem akarok tudni semmiről, be se mék a rárósi koresmába.

A szél még jobban feltámadt, sürűten verte arcába a hideg havas esőt. S hogy közelebb ért a koresmához, meg-megbizseredett a lelkében valami, Hofman Pali nem tudta, mit tegyen.

— Eh, mondta haragosan, mitől féljek, szeretem a feleségem, leszámolok Mulyadi Veronával. Gonosz az idő, a lovak is hagy pihenjenek egy minutát.

. . . Mulyadi Verona nyíló, hajló virágszál most is. Rózsza a két areza, ringó a dereka, hamis a szeme.

— Jaj, de régen láttam, mondja Hofman Palinak s még a helyet is megtörli, a hová ül. Talán bizony fél tőlem, kelmed? kérdi s kaczag is, sir is a szeme

— Dehogy félek lelkem, dehogy, most is im, be-
tértem ide.

— Pórázon biz, kelmed, suton tartja az asszony.

— Engem, — mondja Hofman Pali s az üveggel leüt az asztalra. — Koczeziuts velem, látod, hogy nem félek.

— Mit mond az édes felesége, ha meghallja? — ingerkedik Mulyadi Verona, de azért csak koczeziut, oda is ül mellé.

— De szép vagy, lelkem, — mondja Hofman Pali, — napról-napra szebbülsz.

— Pedig öldös a bánat, — sugja Mulyadi Verona. Édes a szava, bánatos a nézése. — Olyan vagyok, mint az árva madár, nem szeret mán engem senki.

Kint sivitva nyargalász a szél, jeges eső veri az ablakot, a lovak is megpihentek, Hofman Pali még se megyen tovább.

— Még egyszer mulatok veled, lelkem, hogy ne legyél árva madár. Nem vált még vízzé a Hofman Pali vére!

— — — Késő éjszaka volt, hogy haza került Hofman Pali. A felesége fenn virrasztott.

— Jaj, hol maradt kelmed, már rosszat sejtettem,

a viszonyok az utolsó évek alatt annyira rosszabbodtak, hogy egy vezér talán kevés is volna!

Mert sajnos, de a fentmondottak még csak egy részét képezik azoknak a gondot adó közérdekű ügyeknek, melyekkel komolyan foglalkozni kell. A csatornázásról, vízvezetékéről, a Rima szabályozásáról csak félve beszélhetünk, mert hiszen ezek a nagy eszmék olyan tengeri kigyók, melyek újabb magas pótadót hordanak méhükben.

De viszont gondolni kell arra, hogy meglévő intézményeinket biztosítsuk. Nem tudjuk, mint áll jelenleg a méntelep ügye, melyre nézve meg lett mondva, hogy ha nem építünk megfelelő férő helyiséget a legénységnek és lovaknak, a méntelep elviszik. Jó lesz részen lenni, mert ha elviszik, újabb teher szakad a város nyakába a sok épülettel, melyet értékesíteni aligha fog tudni, annyival kevésbé, mert újabb katonaság ide helyezése nézve ma egy szemernyivel sincs több reményünk, mint 5 év előtt volt.

Kétséget nem szenved, hogy idő múltán lesz minden tekintetben hivatott vezetője, irányítója a társadalomnak és a város közügyeinek, de addig is meg kell lobbogtatni egyszerű-mászor a haladás zászlaját, s felrázni lethargikus álmából azt a társadalmat, melynek buzdításra, ösztökélésre van szüksége.

Addig pedig, míg ilyen szomorú viszonyok között élünk, ne vegye senki rossz néven, ha a közélet munkásai közül igazán minden érdek nélkül nagyon sokan azt kívánjuk és tanácsoljuk, hogy ne annyira az egymás elkédvetlenítésével, a kedélyek elmérgesítésével foglalkozzunk, ne politizáljunk, s ne festegessünk ábránd-képeket, hanem inkább keressük a módokat, melyek kivezetik e város fejlődésének érdekeit a süppedékes hinárból!

Vármegyei közgyűlés.

Gömörvármegye törvényhatósága városunkban folyó hó 17-én tartotta Hámoss László főispán elnöke alatt közgyűlését, melyen a bizottsági tagok szép számmal jelentek meg s élénk érdeklődéssel vettek részt az ügyek tárgyalásában.

A közgyűlést Hámoss László főispán 10 órakor nyitotta meg, üdvözölve a megjelenteket, majd indítványozta, hogy József főherceg ő. cs. és kir. felségéhez, kinek családját mély gyászba borította unokája elhunyt, a szomorú eseményekről a vármegye közönsége részvételfeliratot intézzen — a közgyűlés az előterjesztéshez egyhangulag hozzájárult.

Majd Lukács Géza főjegyző olvasta fel Bornemisza László alispánnak nagy gonddal megszerkesztett, a vármegyei közigazgatás negyedévi állapotáról szóló következő jelentését:

Tekintetes vármegyei bizottsági közgyűlés!

A vármegyei közigazgatás legközelebb lefolyt negyedévi állapotáról — van szerencsém rendszerinti tiszti jelentésemet a következőkben tiszteletteljesen előterjeszteni.

nem támadt-e baja, — sirta is, kacagta is az asszony, hogy megjött az édes ura.

— Gonosz idő, sikos az út, — soká elmaradtam, még se végezhettem semmit, hazudta Hofman Pali.

Leszakadt a hó, még se lett sirkő, sokszor ment Hofman Pali Losoncra, még se végzett semmit. Három nap is ott maradt, még se jött a sirkő.

— Ne menjen el kelmed, hagyja azt a sirkőt, sokszor ritta az asszony.

Hofman Pali mégis csak ment.

Szó támadt a völgyön, hirtelen szállt le mindenfelé. Most ez, most az hozott újságot, a faluban is sugdostak mindenfelét.

— De soká nem gyün az a sirkő, hogy nem gyün a sirkő, ej, ej!

Hajdu Magda hallott is, nem is, csak ritt szegény. Egy rózsza után a másik hervadt le arczáról, rózsából halvány lilium lett megint.

Ne szomorkodj, édes leányom, vigasztalta az anyja, csak menjön a sirkő, aztán jó lesz mindjárt minden.

— Majd jó lesz, — jó lesz, mondta Hajdu Magda. Egyszer megint elment Hofman Pali, három nap is eltelt, még se vetődött haza. Hamarabb jött a hír, hogy Ráróson mulat Mulyadi Veronával.

Eppen éjszaka volt, hogy megjött, éppen éjszaka volt, hogy a házból kikergette a feleségét.

Nem tudni, mi tette, a hideg jeges viz-e, vagy a hideg szó-e, de beteg lett Hajdu Magda. Az anyjánál feküdt.

Megjön a tavasz, lelkem, mondta az anyja, jobban leszel, lelkem. Feleljtsd el azt az embert, vig is leszel még te, lelkem.

Megjött a tavasz, el is vitte Hajdu Magdát. Mikor meghalt, Hofman Pali akkor is sirkőért volt Losoncra. Hajdu Magdának ott voltam a temetésén. Jaj de szép temetés volt!

Az apja meglétt állt meg a sírját. Két hársfa állott fej felül; lombosodtak, zöldeltek éppen. A toronyban mind a négy harangot húzták reggeltől estére hajló alkonyatig. Szóltak, szóltak, jaj de szomorúan szóltak!

— Mondtam, mondtam, jajgatott az anyja, hogy ne adjuk, ember. Lilium volt, gyöngye harmat, megölte a bánat.

Egész falu ott volt. Hofman Pali is ott volt. Gyászoltunk, sirattuk. Jaj de szomorú egy nap volt!...

Mindenekelőtt kegyelettel kívánok megemlékezni azon súlyos veszteségről, mely törvényhatósági bizottságunkat ez idő alatt érte, Szabó György Rimaszombati r. t. város nyugalmazott polgármesterének február hó 1-én bekövetkezett gyászos elhunytja által. A boldogult hivatalbeli tisztii szolgálatának 30 évet meghaladó hosszú ideje alatt, ügybuzgó tevékeny tagja volt bizottságunknak, — hűséges, igaz munkása vármegyei közügyeinknek. — Az őszinte részvét érzetével osztozunk, a család mély gyászához s a közérületnek óhajtok kifejezést adni, azon tiszteletteljes előterjesztéssel, hogy gyászos elhunytja felett őszinte részvétünknek, érdemei elismerése mellett — jegyzőkönyvünkben kifejezést adjunk s ez elhatározásunkat a boldogult gyászoló családjának, részvétiratunkban juttassák tudomására.

Különben mult rendes téli közgyűlésünk idejétől oly esemény, mely a vármegyei közigazgatást rendes menetében megzavarta, vagy éppen akadályozta volna, elő nem fordult.

A vármegyei tisztii kar hivatalbeli kötelességének általában megfelelő és a vármegyei közigazgatás hatáskörébe tartozó ügyek törvényszerű elintézésben részesítették.

A vármegyei tisztikarban ez idő alatt személyi változás nem történt. Igen megnehezítette azonban az ügykezelést Szabó Lajos vármegyei közigazgatási iktatónk, folytonosan tartó betegeskedése mellett azon körülmény, hogy utóbb Draskovics Gábor közigazgatási kiadó is súlyosan megbetegedvén, ennek következtében tisztii főorvosi bizonyítvány alapján három havi időtartamra szabadságolásának sürgős szüksége állott elő. A munkaeöhiány pótlásáról az ügymenet folytonosságának fentartása érdekében, saját hatáskörömben lehetőleg megtettem a szükséges intézkedéseket. Ugyiszintén hátráltatta a községi számadások felülvizsgálatát, hogy Zehery László tb. főszámvéző három hónapig tartó betegsége következtében hivatalbeli munkásságát nem teljesítette.

Továbbá őszinte sajnálattal kell bejelentnem, hogy Máriássy László árvaszéki helyettes elnök s előadó a betegeskedése következtében megkezdett hivatalbeli tevékenységét nem folytathatván, gyógykezelését végett újabb szabadságidőt volt kénytelen igénybe venni, s ennek folytán a vármegyei központi árvaszéknél a helyettes előadó alkalmazására még a jövőre is elkerülhetlen szükség leend.

Minden esetben a szükséges intézkedéseket megtettem s erről szóló végzéseim a tárgyak során előterjesztetnek — tiszteletteljesen kérem azoknak, mint a szükség által indokoltaknak jóváhagyását.

A vármegyei közigazgatás tevékenységének megítélésére — az ügyforgalom szolgáltatván, a leghelyesebb és legmegbízhatóbb alapot erre nézve tiszteletteljesen jelenthetem, hogy a mult 1900-ik év folyamala alatt, beérkezett hivatalomhoz 24480 közigazgatási ügydarab, az 1899-ik évi 30448 számmal, 5968 számmal kevesebb; feldolgozandó volt a mult évi 739 hátralékkal 25219 db., feldolgozatott 24653 szám, hátralékban maradt 566 szám, — és pedig kiosztott 280 és ki nem osztott 286 szám. Ezenkívül beérkezett közigazgatási bizottsági 2780, erdészeti bizottsági 918, kihágási 304, központi választmányi 245, elnöki 99, vagyis összesen 28857 szám, a mult évi összes ügydarabok számánál 34489 számmal kevesebb.

Az előadott számadatok szerint, az újabb törvényes intézkedések következtében lényegesen kevesbedett ügyforgalom mellett is, — az eredmény kielégítőnek minősíthető.

A folyó évben a fősorozás a megállapított tervezet szerint márczius hó 2-án a rimaszombati r. t. városi sorozó járásban megkezdetvén, egyfolytában április hó 13-án a garamvölgyi szolgabírói sorozó járásban befejeztetett. A rimaszécsi, jolsvai, rozsnói és nándorvölgyi szolgabírói, valamint a rozsnói és dobsinai r. t. városi sorozó járásokban, a sorozást mint polgári elnök személyesen veztettem.

A sorozás minden sorozó járásban fennakadás nélkül és rendben folyt le s e tekintetben elismeréssel kell felemlitenem a sorozó járások főtisztviselőinek és katonai-ügyi előadóinak, ugy az előmunkálatok teljesítésére, mint a sorozás folyamala alatt, az előállítás és a rendfentartása érdekében kifejtett hivatalbeli buzgalmat.

Az eredmény általában kedvezőnek mondható, mennyiben átlagban, a mult évinél 2.5%-kal kedvezőbb, vagyis átlagban a vármegye területén levő 11 sorozó járásban a tényleg állított állítás köteleseknek 30%-ja lett besorozva.

A hat szolgabírói járásban, a* állítási lajstromok szerint állítandó volt 3142 állítás köteles (a mult évinél 184 fővel kevesebb), állítottatott 2729 egyén (a mult évinél 209-el kevesebb). Ezekből besoroztatott, az ujoncz jutalékba ajánlás és beosztás fentartásával 618 (a mult évinél 33 al kevesebb), a póttartalékba 193 egyén (a mult évinél 20 al több) vagyis összesen 811 egyén, (a mult évinél 17 egyénnel kevesebb, de a tényleg állított állítás köteleseknek 29.7%-ka, a mult évinél 1.6%-al több).

Ezen hat járásból távol maradt a sorozástól 413 egyén, a mult évinél 25 fővel több, az összes állításköteleseknek 13%-ka; teljesen ismeretlen volt 121 egyén, a mult évinél 42 fővel kevesebb, vagyis az állítás köteleseknek 3.8%-ka (a mult évinél 1.2%-kal kevesebb).

Az öt rendezett tanácsú városi sorozó járásban, az állítási lajstromok szerint állítandó volt 439 állítás köteles (a mult évinél 20-al kevesebb), tényleg állítottatott 208 egyén (a mult évinél 123-al kevesebb). Ezekből besoroztatott, az ujonczjutalék javára, ajánlás és beosztás fentartásával 54 egyén (a mult évinél 8-al kevesebb), a póttartalékba 19 (a mult évinél 8 al több), vagyis összesen 73 egyén, (a mult évinél 1-el kevesebb), az állításköteleseknek 35%-ka, a mult évinél 12.7%-kal több).

Távol maradt a sorozástól 131 egyén (a mult évinél 3 több) az összes állításköteleseknek 29.8%-a (a mult évinél 2.5%-al több).

Teljesen ismeretlen volt 7 egyén, az állítás köteleseknek 1.5%-ka (a mult évinél 12 egyénnel 2.5%-kal kevesebb). Megjegyzem kívánatra, hogy a rimaszombati, nagyrőzei, jolsvai és dobsinai r. t. városi sorozó járásokban nincs teljesen ismeretlen állításköteles egyén.

A vármegyei házipénztár 1900-ik évi zármadása 196821 kor. 35 fillér bevétellel szemben 196195 kor. 33 fillér valószínű kiadással 626 kor. 02 fillér az év végén a házi tartalékban elhelyezett maradvány összeggel s az egyes czimleteknél is megtartva az elő-

irányzati költségvetés keretét. — a vármegyei állandó választmány által megvizsgálás után, észrevétel és nehézmény nélkül elfogadott és helyesnek találtatott.

A mult 1900-ik évi kivettett utadó fejében 181033 kor. 73 fillért hozzáadva az előbbi év megállapított hátralékát 36748 kor. 36 fillért, — befizetendő volt 217782 kor. 09 fillér. Erre befizettetett az 1900 ik évi december 31-én 186468 kor. 21 fillér, — a 4340 kor. 21 fillér túlfizetéssel, hátralékban maradt 31313 kor. 88 fillér. Ez év folyamala alatt már befizettetett 10813 kor. 84 fillér.

A hátralékba maradt összegek behajtására nézve, az intézkedést saját hatáskörömben megtettem. A rozsnói és tornalljai járásbeli főszolgabírók által, a központi számvévőség által vezetett nyilvántartás és a járási nyilvántartás között lényeges különbözet jelentetvén, az összehasonlítás alapján leendő helyesbítésnek és elszámolásnak, a számvévőség egyik tagjának részvétele mellett leendő fogantatva vételére a szükséges intézkedést megtettem. Ezen intézkedésemet felmerülő szükség esetén a többi járásokra is kiterjesztendem s az ekként megállapítandó régebbi hátralékok behajtására nézve ezek után az elszámolás eredményéhez képest a végrehajtási eljárást már ez alkalommal határozatilag elrendelni kérem.

Az utipénztár fizetőképességének biztosítása érdekében létesítendő tartalékalap javára megszavazott és felsőbb hatóságilag is engedélyezett 350000 frt. törlesztéses kölcsön mind e ideig a kedvezőtlen pénztári viszonyok következtében elfogadható feltételek mellett felvehető nem lévén, közgyűlési felhatalmazás alapján a folyó kiadások fedezetére a szabadrendelkezési alaplól 17000 korona összeget előlegképpen kiutaltványoztam, mennyiben azonban az utipénztárnak jelenleg még ezen előleg után is nagyobb összegre leendő szüksége, a folyó kiadások fedezetére tiszteletteljesen, miután a meghatalmazást arra nézve megadni, hogy az előlegre 30000 kor. összeg erejéig a szükséges képet kiutaltványozhassam s egyidejűleg tiszteletteljesen kérem, a folyó évi utadó felerészének, a mult évi kiosztás alapján 30 nap alatt leendő behajtására és beszállgatására nézve, a szükséges intézkedést, már ezen közgyűlésünkben elrendelni, hogy az uti-pénztárba, az utadó nagyobb mennyiségben legközelebb kiszolgáltatható lévén, a folyó kiadások fedezése mellett a kiutaltványozott előleg is, lehető rövid idő alatt visszatéríthető legyen.

Egyidejűleg tiszteletteljesen bejelentem kívánom, hogy a vármegyei házi-pénztár kiadásainak fedezetére, a szabadrendelkezési alaplól 6000 korona, — a vármegyei székház építési alapnak 7000 korona, a vármegyei gyógyalapunk pedig mult évben, a vármegyei kórházi alaplól 7000 korona előleget kiutaltványoztam. A vármegyei székházépítési alapnak kiutaltványozott összeg, már megtérített, — a többi előleg is, a mint az illető pénztár állása megengedi, azonnal meg fog téríttetni.

Mindenzen utaltványozások, a tekintetes vármegyei közgyűlés előleges felhatalmazása alapján történvén, és a szükség által teljesen indokolva lévén, — tiszteletteljesen kérem intézkedésemmnek jóváhagyólag tudomásul vételét.

Uj vármegyei székházunk építése a tervezet szerint szépen halad előre, s már a kályhák felállítása, a padlózási és festési munkálatok folyamatban vannak, ugy hogy az egész építkezés, a kitűzött határidőre befejezve leend. Az építkezésre vonatkozólag, különben a vezetésre és felügyeletre kiküldött nagy bizottság részletes jelentését ez alkalommal elő fogja terjeszteni. — Rimaszombati r. t. város a cseresznyezödséből kifolyólag pontosan elterett tett kötelezettségének s az egész 45575 frt. kifizetett összeg a székházépítési alap javára bevételeztetett.

A személy- és vagyonbiztonság a lefolyt idő alatt vármegyénk területén nagyobb mérvben meg nem zavartatott.

A lakosság anyagi helyzete és állapota, kereseti viszonyai kielégítő és megnyugtatók; élelem hiányról és ebből eredhető inséges állapot bekövetkezésétől tartani nincs okunk.

Annyival inkább feltűnő, hogy vármegyénk területéről a külföldre — leginkább Amerikába — való kivándorlás ez évben is nagy mérvben növekedett. A mult év folyamala alatt külföldi, leginkább Amerikába való kivándorlásra szóló utlevél kiadatott 1459 külön esetben, — a folyó évben pedig április 14-én bezárólag már 691 esetben.

A mult 1900-ik év folyamala alatt kiadatott házalási könyv 42 darab. Könyvörömadomány gyűjtésére szóló engedély 25 esetben — és pedig az ország területére a m. kir. belügyminiszterium által 6., — a vármegyei területére általam 19 esetben, folyó évben pedig ez ideig 8 esetben. Honosítás történt 3, állami polgári kötelektől senki sem lett elbocsátva.

Fegyelmi eljárás elrendeltetett 23 esetben, — ebből elintéztetett 19 és folyamatban maradt ez év végéig 4 ügy.

A hasznos házi-állatok egészségi állapota, a még egyes községekben előtorduló sertésvész kivételével, kedvezőnek mondható. A mult év folyamala alatt sertésvész fellépett 55 községben, az év végéig megszűnt 49 községben, zárlat alatt maradt 6 község; folyó évben fellépett 8 helyen, megszűnt 9 községben. jelenleg zárlat alatt van 5 község.

A vármegyei kezelés alatt álló összes pénztárak és alapok kezelésének havonkénti vizsgálatát, általam bizottságilag rendszeresen és pontosan teljesítetvén, a kezelés minden pénztárban teljes rendben, — a készpénz felszámoltatván hiány és felesleg nélkül, a pénztári betétet képező takarékpénztári betét-könyvek, érték-papírosok, kötvények és egyéb értékek teljes rendben és hiány nélküli állapotban találtattak.

Végezve jelentéssel, az elintézés tárgyát képező fontosabb vármegyei közügyek tárgyalása alkalmával előadandó előterjesztésemet a tekintetes vármegyei bizottsági közgyűlés mindenkor tapasztalt méltányló figyelmébe és jóindulatába ajánlom — kiváló tisztelettel maradtam

Rimaszombatban, 1901. április hó 16-án.

A jelentést a közgyűlés tudomásul vette s elhatározta, hogy Szabó György volt rimaszombati polgármester elhunytja felett érzett mély részvétének a vármegye jegyzőkönyvében kifejezést ad s a családhoz részvétiratot intéz.

A megyei székházra nézve *Lukács Géza* főjegyző előterjesztést tett, hogy a vállalat július 1-ére átadhassa az új székházat, de a leszámolás csak a jövő közgyűlésen lesz előterjeszhető.

A tornalliai orvosi lak eladása mindaddig nem sikerült, s erre nézve azt a határozatot hozta a közgyűlés, hogy az alispánt felhatalmazza a vármegye 16000 korona kölcsönvételére addig, míg a tornalliai orvosi lak el fog adni. A kölcsön veendő összeg a vármegyei új székház építési költségeire fordítatik.

Az árva-pénzkeze nézve úgy határozott a közgyűlés, hogy — miután az állampapírok árfolyama hullámzásnak van kitéve — a pénzből 100000 korona a rimaszombati takarékpénztárban, 50000 korona pedig a gömörmezei nép- és iparbankban helyeztessék el 4 1/2 % mellett. A közgyűlés ezt a határozatot a törvény rendelkezése szerint névszerűtlen szavazással egyhangulag hozta.

A *simonyi* két hid segélyezése ügyében az *alispán*, *Török Bálint*, *Juraskó* főmérnök és gróf *Almássy* főszolgabíró felszólalása után azt határozták, hogy a község felszólíttatik nyilatkozásra, miszerint viczinális utnak szándékozik-e fenntartani azon utakat, melyeken a nevezett hidak átvisznek. A nyilatkozat után fog a közgyűlés ez ügyben érdemlegesen határozni.

A *hosszúszói* körjegyzői választás ellen *Szabadi* Dániel fellebbezéssel él, a választáson elnöklő szolgabíró eljárását törvénytelennek mondja és keservesen fakad ki a protekció ellen, mely szerinte a jelen esetben is egy teljesen méltatlan egyént segítette a körjegyzői állásba. Felebbező vádjai alaptalanoknak bizonyulván, felebbezésével elutasították.

Draskóczy László fellebbezést adott be a közgyűléshez nyugdíjigénye tárgyában. A fellebbezést a tisztí nyugdíjkezelő bizottsághoz utasították.

A zádorfalva—ragályi ut kiépítésére az állandó választmány véleménye az, hogy mivel a törvény szerint a viczinális utak nem segélyezhetők, így a kérelmezők elutasítandók. — *Kubinyi* Géza és *Putnoky* Mór ezzel szemben hangoztatják ezen utnak nagy forgalmi jelentőségét, mely a legegyszerűbb összeköttetési vonalat képez Borsodmegyével. — *Hevessy* Bertalan azt mondja, hogy nem szabad az ilyen dolgokat esetről esetre különbözőképpen elintézni, óvakodni kell a precedensektől, s szerinte nem igen van itt helye a méltányosságnak. — Az *alispán* szerint sem lehet rendes, legfeljebb rendkívüli segítyt adni, mert ezt a törvény világosan megtiltja és így elfogadja az állandó választmány javaslatát. Ehhez a közgyűlés is hozzájárult.

Még a vármegyei számadásokat tárgyalták s azután a főispán déli 1/2 órákor berekesztette a közgyűlést.

Az anyagi jólét tényezői.

A statisztikát általában száraz és rideg tudományoknak tartják nemcsak a laikusok, hanem azon szociológusok is, akik a társadalmi és politikai elméleteknek megoldásán csak akként fáradoznak, hogy a teóriák utvesztő légkörén túl nem akarnak, vagy nem tudnak a gyakorlati élet kétségtelen tanúságaiból erőt adni a megoldási módokat.

Pedig bármily száraz, bármily rideg is legyen a statisztika, mint a tudomány, azért a lét, az állami élet problémáiban ez az, a mi a szilárd alapot nyújtja a maga elvitázhatatlan szigorúságáról a továbbfejlődésre.

Most is egy legutóbbi kelt hiteles statisztikai kimutatásból a következőket tartjuk érdekesnek kivonatolni.

Magyarország szántóföldje, rétje, kertje, erdeje, szőlője, parlagon heverő és jólművelt földje össze-vissza 56 millió hold. Ennek kétharmada parasztek és hét szilvafás földesurak tulajdona. Közül negyven millió hold föld alkotja a nemzet zömének ingatlan vagyonát. Ezen osztozkodnak azok a milliók, akiknek társadalmi helyzete után földművelő országnak nevezük e hazát.

Az ország egyharmada pedig nagyurak tulajdona, hitbizományok uraié, jogi személyeké, társulatoké, felekezeteké. A jogi személyek között első helyen áll az állam maga. A kincstári birtok két és fél millió hold. Utánna következnek a községek összesen 4 millió hétésszáz ezer holddal. A felekezetek közül leggazdagabb a római katolikus egyház, amelynek fekvősége meghaladja az 1 millió hétésszáz ezer holdat, a reformátusok birtoka 160 ezer hold, a görög katolikusoké 120 ezer, az ágostai vallásuké 70 ezer és a zsidóké 1059 hold; 2 millió és 320 ezer hold a hitbizományi birtok. Az ország termelő képességének rendkívüli voltáról tanuskodik az a hivatalosan beigazolt adat, hogy az összes területnek 41 százaléka termő-szántóföld, az abszolút szám 23 millió 273 ezer hold. Nyomon következik az erdőgazdaság, mely az összességnek 27 százaléka vagyis 15 és fél millió holdat meghaladó terület. Ennek utánna jön jelentőségben a legelő 7302863, azután a rét 5751625 holddal, 442 ezer holdnyi területen termelik a szőlőt.

Ezek oly tények, melyek egészben és nagyjában is annyira ismeretesek, hogy a földművelés elsőrangú jelentőségéről nálunk minden művelt ember meg van győződve. Mindazonáltal az agrarizmus jelszava alatt indult agitációknak csak annyiban lehet jogosultsága, amennyiben a közérdekkel és az egész ország harmonikus közgazdasági fejlődésével nem ellenkezik.

Hiszen különben sem szenved kétséget, hogy az agrár és merkantil érdekek egymásnak nem hogy ellenségei volnának, de egymást a legszebben kiegészítik.

Hiszen, ha csak egy futó tekintetet vetünk a kül-államok közgazdasági helyzetére, nyomban kiviláglik, hogy az agrár és merkantil irányzatok közös szolgálatára hivatott alkotásokban mennyi és milyen példákat állítanak elénk.

Mert kétségtelen, hogy a víziutak és a külkereskedelmi gőcpontok létesítése egyaránt szolgálja a földművelés és kereskedelem érdekeit. Még Ausztria is nagy vasúti építkezéseire 500 millió koronát fog felvenni. De

ezenkívül egy egyszerű csatornabázis — a Duna-Odera vagy Duna-Elba csatorna — is tervben van. Erre — természetesen évek sorára megosztva, — 500—700 millió körül fog kelleni. Európaszerte a nagy csatorna-építések korszaka nyílt meg. Németországban az ismeretes csatornájavaslata 400 millió márkának megzavartatásán fáradozik a kormány. Oroszországban még ennél is nagyobbabású csatornatervek vajudnak, ha véget vet nekik az a forradalmi mozgalom, mely a diákzavargásokkal indult meg s futó tűzként terjed szét az orosz társadalom minden rétegében. Magyarország sem marad tétlen a víziutak tekintetében. Mint a napilapok írják: a kormány egyszerű csatornaterveken dolgozik, melyek egyenes vízi összeköttetést létesítenének a Balti és az Adriai tenger között, a Vág, a Duna, a Száva és a Kulpa s kiépítendő új csatornák segítségével. Ehez járul a Duna-Tisza közötti csatorna s a budapesti kikötő-építkezések.

Ezek a tények bizonyára örömmel töltönek el minden olyan művelt magyar embert, a ki országos érdekeket alá tud rendelni minden partikuláris érdekeknek. Viszont azonban nem zárják ki azt a törekvést sem, mely bennünket gömörmezeieket most általánosan elfoglal, hogy t. i. e vármegye területén, de főképp ennek székhelyén mentül több olyan ipari vállalat alakuljon, mely nem sérti sem a földművelés, sem a kereskedelem itteni érdekeit, hanem inkább mindkettővel járul, az anyagi jólét előmozdításán és megerősítésén munkálkodik.

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy úgy az előfizetés megújítását, mint a hátralékos előfizetést ki egyenlítani sziveskedjenek Tisztelettel

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Kinevezés. A kassai kir. ítélő tábla elnöke: dr. *Mihalik* Dezső végzett jogászt — *Mihalik* Dezső hercegi uradalmi ügyész szép tehetségű fiát — a kir. tábla területére joggyakornokká nevezte ki.

Eljegyzés. *Ruszkay* Gyula jánosii ev. ref. lelkész, lapunk régi jeles tollu munkatársa, szép és művelt leányát: Arankát eljegyezte *Németh* Jenő kurinci földműves iskolai tanár. Állandó boldogság kísérelje a jegyes párt!

A vármegyei állandó választmány f. hó 15—16-án a főispán elnöklése alatt ülést tartott, melyen megvitaták a közgyűlés tárgyait, s azokat a tárgyalásra előkészítették.

Távozó lelkész. A helybeli ev. ref. egyház közszeretnek örvendő, s jeles segéd-lelkésze *Szentmártony* Dániel, mint sajnálattal értesülünk — távozik körünkől, bár e távozás előhaladást jelent, a mennyiben új egyháza a borsodmegyei Martonyi községbe megy, hova egyhangulag lelkészválasztották meg. A ref. énekharzó kiválóan képzett vezetőjétől bizonyára nehezen válik meg, s a kik ismerték az egyház hű szolgáját, szívesen kívánnak neki új állásában szerencsét és sikert.

Halálozás. Az oszgyáni báró *Luzénszky* családot — mint lapunk mult számában röviden említettük — súlyos gyászeset szomorította meg. *Farkas* Kálmán szül. báró *Luzénszky* Irma f. hó 10-én hosszas betegeskedés után elhunyt. Temetése a községbeli lakosság és a vidék több ura családjának igaz részvétele mellett f. hó 12-én ment végbe Oszgyánban, hol a korán elköltözött urnó hült tetemeit a családi sírboltban helyezték el. Nyugodjék békében!

Városi közgyűlés. Rimaszombat város képviselőtestülete f. hó 12-én *Kishonthy* Gyula h. polgármester elnöklése alatt közgyűlést tartott, melyen a tanács előterjesztette, hogy a helybeli róm. kath. egyház részére a közigazgatási bíróság által lelkészi fizetés címén 1900. és 1901. évekre megítélt évi 1366 kor. 50 fill. készpénz s 88 méter tűzifa á 2 kor. 40 fill. összesen 211 kor. 20 fill. értékkel, tehát a két évre 3155 kor. 40 fill. utalványozandó. A közgyűlés *Molnár* József, *Institőrész* *Endre* és *Baksay* István felszólalása után kimondta, hogy miután az ügy rendezése remélhető, a fizetés csak másfél évre 2366 korona összegben utalványozandó s annak fedezetére egyelőre 1 1/2 évi időtartamra a lakosságra 4% községi pótdadó vetetett ki akként, hogy ez a pótdadó a mult egész évre s ez év első felére vonatkozólag behajtandó. — Bejelentette még a polgármester, hogy a vármegye részére március hó 30-ikán esedékké vált — a megvásárolt régi megyeházért járó — 91150 kor. összeg kifizetett, és pedig a város regale kártalanítási kötvényei egyrésztnek értékesítése útján szerzett pénzből. Végül a polgármester előterjesztette, hogy *Dickmann* testvérek italméresi engedélyért folyamodtak s miután a városra nézve káros volna az engedély kiadása, elhatározta a közgyűlés, hogy a pénzügyminiszternél küldöttségileg fogja kérelmezni az engedély megtagadását.

A polgári olvasóköri hangversenye, melyre az előkészületek nagyban folynak — fényes sikerűnek ígérkezik A jegyeket folyton viszik, s a jelek arra mutatnak, hogy a változatos programmal megtartandó estélynek nagy közönsége lesz. A műsor falragaszokon is közzé van téve, s jegyeket *Miskolczy* Istvánné cukrászdájában lehet váltani. — A zenebohócok különösen sok érdekes dolgot fognak produkálni, melyre előre is felhívjuk a figyelmet!

Halálozás. Évek hosszú során át itt élt közöttünk a tisztes magyar nők egyik prototypje: *Papp* Zsuzsanna, ki f. hó 14-én — mint a hozzánk beküldött gyászlap jelenti — Nagy-Körösön hosszas szenvedés után 74 éves korában elhunyt. — Áldás poraira!

Kinevezés A helybeli kir. pénzügyigazgatóság-nál *Bruckner* Ferencz eltávozásával megüresedett segéd-titkári állásra *Juhász* Károly nevezetett ki Zomborból.

A gömörvármegyei magyar közművelődési egyesület f. hó 17-én délután tartotta közgyűlését *Török* Bálint elnöklése alatt, s a megjelent tagok élénk érdeklődése mellett. A közgyűlésről — miután az még lapunk zártakor nem ért véget — csupán annyit írhatunk most, hogy az elnöki megnyitó nagy hatást keltett,

s azt egész terjedelmében jegyzőkönyvbe iktatják. Az alapszabály-tervezetet alapos eszmecserő után elfogadták s tudomásul vették a számvizsgáló bizottság jelentését, végül a jövő évi költségelőrányszat megállapítása után néhány indítványt tárgyaltak.

Anyakönyvi kinevezések. A belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök vármegyeinkben az oszgyáni anyakönyvi kerületbe *Gál* Vilmos körjegyzőt anyakönyvvezetővé, továbbá a hosszúszói anyakönyvi kerületbe *Hirn* Árpád segédjegyzőt, a putnoki anyakönyvi kerületbe *Soltész* Adolf segédjegyzőt s végül az oszgyáni anyakönyvi kerületbe *Imrei* János községi bírót anyakönyvvezető-helyettesekké nevezte ki és az utóbbi kivételével, valamennyit a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

A vármegyei székház építési bizottság f. hó 16-án ülést tartott, s ez alkalomból itt volt *Czigler* Géza műépítész, az építkezés művezetője, *Jiraszek* Nándor, a vállalkozók képviselője is, kik az építési munkálatokat is alaposan megvizsgálták.

Pályázat. A helybeli kir. körjegyzői állásra, mely a *Beliczky* Viktor halálával megüresedett, s melyet azóta *Perecz* Samu kinevezett helyettes közmegelegedésre tölt be, már kihirdettetett a pályázat, s még két hétig adhatók be a kérvények. Ugy halljuk, hogy a szép és jövedelmező állás elnyeréséért nagy lesz a versengés s már eddig több mint 50 pályázó van.

Halálozás. *Risányi* Gyula helybeli városi fogyasztási adóberlő polgártársunkat mely gyászba döntötte neje: szül. *Sztronga* Erzsébet f. hó 12-én 48 éves korában, boldog házassága 25-ik évében hosszas betegség után bekövetkezett gyászos elhunyt. Temetése f. hó 14-én vasárnap délután polgártársaink nagy részvétele mellett ment végbe. Béke poraira!

Esküdtársai tárgyalások. A májusi esküdtársai tárgyalásoknak bő anyaga lesz; s ez alkalommal a tárgyalások 8 napot vesznek igénybe, amennyiben május 6-ától 14-éig fognak tartatni.

Vizbe fult Tiszolezon mult héten *Popozsny* vasöntő 3 éves fia. A kis gyermek vizet akart meríteni a vasöntőde előtt levő patakból s lábai megesuszta, bezuhant a vízbe s csak holttestét fogták ki. Az esetet bejelentették az ügyészséghez, mire a kis gyermek hullája f. hó 13-án felboncoltatott, s a vizsgálatot megindította a bíróság.

Új szálloda. A törvényszék mellett levő *Stolcz* féle épületben nagy átalakítások folynak. Az épületben egy új, modern szálloda, vendéglő és kávéház nyer elhelyezést, s már f. év július 1-én a helyiségek átadatnak a közhasználatnak. A szálloda a háztulajdonosé, bérlelő pedig a nálunk régi időből előnyösen ismert *Vidovics* János lesz.

Árverés. A rimaszombati takarékpénztárnál az 1900. évben lejárt és ki nem váltott, illetőleg meg nem hosszabbított zálogtárgyak folyó április hó 26-án délután 3 órakor a takarékpénztár helyiségében nyilvános árverésen hatósági felügyelet mellett el fognak adni. Rimaszombat, 1901. április 17. — Az igazgatóság.

Az erő dicsőrete. (Könyv a veszélytelen párbajról). Analizáló költő se tudná a gyöngeségnek rettenetes nyomoruságát megindítóbban leírni, mint az a katonatiszt: *Cseresnyés* Zoltán honvédhuzár főhadnagy, aki most könyvet irt a kardpárbajról. Nem kodexet, amely a sértéseket osztályozza, nem szabályzatot amely felek, szekundánsok dolgát pontokba foglalja, nem is használati utasítást az uri becsület megvédésére, hanem bölcselkedést az erőről és a gyöngeségről, az erő komédiáiról és a gyávaság szegényeiről. Valami különös keveréke ez a könyv a természeti filozofának és a romantikának, az erőkultuszának és az igazságban való hitnek. — Tanulják meg belőle kötelességüket. Tanítsák a gyerekeiket nem félni. Nem félni semmitől, senkitől. Az, aki nem fél, lehet küzdő, lehet idealista, lehet a meggyőződés embere. *Cseresnyés* főhadnagy nem a párbaj szempontjából hirdeti ezt a tételt, hanem a bölcsesség magasságáról. A bátor ember nyugodt bölcsesége magasságáról. — A párbaj veszélytelenségét a veszedelemtől való nemtelésben látja. Nem a jó vivő az erősebb, hanem az erős ember a jobb vivő. A bátor ember nem is gondol rá, hogy megvágatható, mert ez a gondolkodás már is meggyöngíti. — A bátor ember egyáltalán nem gondol amolyan mellék-körülményekre, a mikor a becsület lovagias megvédésére vállalkozik. Még arra sem, hogy mit gondolnak róla, ha „bocsánatkéréssel teszi jóvá hibáját, mely mindenekelőtt a legnagyobb elégtétel”. A bátor ember, becsületes ember olyan, a ki „jól tudja, hogy saját becsét mások ítélete sem nem emelheti, sem nem alacsonyíthatja le, azért mindenki irányában méltóságteljes szerénységgel viselkedik.” „Még a szélhámos öndicsékvével szemben is türelmes és békés türelemmel hallgatja végig a szájhöcsök bátorságát.” Ebből a néhány szemelvényből megérthető, hogy kit tart a huzár-főhadnagy, a szerző erős embernek. És kívánja azt is, hogy a párbaj-segéd ugyan csak komoly, bátor, erős ember legyen. Olyan, a ki csak akkor segédkezik, ha maga is átérzi a sérelmet, vagy az elégtételadás szükségességét. Ne legyen párbaj-segéd az, a ki csak formalista és még kevésbé az, a ki még az sem. A katonai felfogásra hivatkozva szokták a párbajt eltörölhetetlennek mondani. Örvedetes dolog, ha éppen ez a katonai felfogás bölcsnek, emberiesnek, igazságosnak mutatkozik.

Általánosan elismerik úgy nálunk, mint külföldön, hogy a *Mauthner*-féle gazdasági és kerti magvak gyakran háromszor akkora termést adnak, mint sok másféle magvak. Különösen impregnált csillagjegyű repamagjai ritkítják párjukat és össze nem tévesztendő más utánzott hasonló védjegyű, de nem impregnált repamagokkal. A *Mauthner*-féle magok tehát felülmulthatlanok és gazdáink csak helyesen cselekszenek, ha magszükségletüket mindig *Mauthner*-féle magokkal fedezik.

Bábaképző tanfolyam. A belügyminiszter rendeletet intézett a vármegye törvényhatóságához a Rimaszombatban létesítendő bábaképző tanfolyam ügyében. A rendelet ekként hangzik, hogy dr. *Tauffer* Vilmos egyetemi tanárt a miniszter kiküldi városunkba, hogy az intézmény létesítésére nézve tárgyalásokat folytasson

a megyével és várossal. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a bábaügy rendezésére nézve dr. Meskó Miklós megyei tisztii főorvos szabályrendeletet dolgozott ki, melyet a vármegye közgyűlése jóváhagyás végett a miniszterhez felterjeszt.

Előmunkálati engedély. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a sajtóügyi villamosági részvénytársaság rozsnói cégnek, a m. kir. államvasutak Rozsnyó állomásától Jólész és Krasznahorka-Váralya, esetleg Krasznahorka-Hosszurét, továbbá Dernő és Kovácsvágás irányában Lucskáig vezetendő keskeny nyomtávu villamos füzemű vasutvonatra az előmunkálati engedélyt egy évre kiadta.

A sorozási eredmény vármegyénkben. A garamvölgyi járásban állítottatott 255 egyén, bevált 76 egyén, 29.8%; — a nagyrocezei járásban állítottatott 309 egyén, bevált 81 egyén, 26.2%; — a rimaszécsi járásban állítottatott 581 egyén, bevált 199 egyén, 34.2% (legjobb); — a rimaszombati járásban állítottatott 539 egyén, bevált 146 egyén, 27.1%; — a rozsnói járásban állítottatott 461 egyén, bevált 103 egyén, 22.3% (legrosszabb); — a tornalliai járásban állítottatott 669 egyén, bevált 227 egyén, 33.9%; — Dobsina városában állítottatott 106 egyén, bevált 30 egyén, 28.3%; — Jolsva városában állítottatott 43 egyén, bevált 12 egyén, 27.9%; — Nagyroceze városában állítottatott 26 egyén, bevált 9 egyén, 34.6% (legjobb); — Rimaszombat városában állítottatott 73 egyén, bevált 21 egyén, 28.7%; Rozsnyó városában állítottatott 51 egyén, bevált 10 egyén, 19.6% (legrosszabb). — Összesen állítottatott 3112 egyén, bevált 914 egyén, 29.3%.

Egészségügyi kimutatás. A vármegye tisztii főorvosának márczius havi jelentése szerint a márczius 1-től márczius 31-ig terjedő időszakban előfordult fertőző megbetegedés. *Vörheny:* Rozsnyó 1, Zavacka 10 (megh. 1), Dernő 2, Pelsűz 2. *Kanyaró:* Putnok 4. *Hökhurut:* Pelsűz 30. *Roncsoló toroklob:* Ploszkó 1, Rákos 3, Répás 2 (megh. 1), Harkács 1 (megh. 1). *Hasi hagyomány:* Polom 2 (megh. 2), Feled 1, Klenócz 2, Likér 2, Priboj 1, Rimabrézó 1, Tamásfalva 1, Tiszolez 5 (megh. 1), K.-H.-Hosszurét 1, Markuska 1, Méhi 1. *Fültömörigység:* Jolsva 14.

Rimaszombati kir. törvényszék elnökétől.

Hirdetmény.

532. sz. — A m. kir. igazságügyminiszter ur folyó évi április hó 1-től 10876. I. M. V. 1901. sz. a kelt rendeletével a rimaszombati kir. törvényszék elhelyezésére szolgáló épületen fogantatandó épület fenntartási munkálatokat és pedig:

I. kőműves munka . . .	1003 kor. — fill.
II. cserepező munka . . .	536 kor. 39 fill.
III. bádigos munka . . .	1122 kor. 30 fill.
IV. padozati munka . . .	241 kor. 47 fill.
V. mázólok munka . . .	229 kor. 98 fill.
Összesen . . .	3132 kor. 98 fill.

összeg erejéig engedélyezett.

A fent említett munkálatok kivételének biztosítása czéljából 1901. évi május hó 15-ik napjának délelőtti 10 órája a kir. törvényszéki elnöki irodában (I. emelet 6. ajtó) megtartandó zárt ajánlattal összekötött versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhívhatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap délelőtti 10 órájáig hozzám annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a kitűzött időn túl avagy táviratilag beadott ajánlat, ugyszintén a pótajánlat is figyelembe vétetni nem fog.

Rimaszombat, 1901. április hó 8-án.

Kubinyi Aladár, kir. törvényszéki elnök.

Szerkesztői üzenet.

K. helyben. Olyan nevű „költő” nincs a világon. Ő csak legfőbb versfaragó. Tán *Gyulay Pál*at téveszti össze? Csakhogy ő is inkább kritikus.

Felelős szerkesztő: **RÁBELY MIKLÓS.**

Tornallyán

egy jó forgalmu **fűszer- és bórkereskedés** (olesó bolt és olesó lakbér) szabad kézből azonnal eladó értekezni lehet a tulajdonossal: **Kövér Imre Debreczen.**

2-2

Árverési hirdetmény.

Feled község volt urbéresei tulajdonát képező **vadászati jog**

az 1883. évi XX. tcz. 3. §-a értelmében hat (6) egymásután következő és pedig 1901. évi április hó 1-ső napján kezdődő és 1907. évi április hó 1-ső napján végződő évekre **folyó évi április hó 21-ik napján délután 2 óraker** megejtendő nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatni.

Árverezni szándékozók meghívhatnak azzal, hogy a feltételek alólirt elnöknel bármely napon megtekinthető. Kelt Feleden, 1901. évi február hó 26-án.

Szécsi Oszkár, jegyző. **Feledi Pál,** elnök

Pályázat kezelői állásra.

A **Rimamurány-salgótarjani vas-mű részvénytársaság vashegyi** élelmezési üzleténél folyó évi július hó 1-jével a kezelői állás üresedésbe jön, melyre ezennel pályázatot nyitunk.

Pályázni óhajtok kérvényeiket a **rákosi** (u. p. Kövi) vaskőbánya üzemvezetőségéhez nyújtásuk be.

2-2

Meghívó.

A „**Gömörmegeyi Takarékpénztár és Hitelbank**” részvény-társaság

1901. április hó 30-án, d. u. 2 óraker

rendkívüli közgyűlést

fog saját hivatalos helyiségében tartani, melyre a t. részvényes tag urak oly figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy azon esetben, ha szavazati jogaikkal élni óhajtanának, részvényeiket az alapszabályok 20-ik §-a alapján intézetünk pénztáránál a közgyűlést megelőzőleg legalább 8 nappal letéteményezni sziveskedjenek.

Tárgy:

Az alapszabályok módosítása.

Rimaszombat, 1901. április hó 6-án.

Az igazgatóság.

Kiadó lakás.

Rimaszombatban, a **Kossuth- és Kmetty-utcák sarkán** levő háznak emeleti része, mely öt szoba és mellékhelyiségekből áll és zárt folyosóval is bir, folyó évi **május hó 1-től** bérbe vehető. — A feltételek iránt lehet értekezni **Hollósy József** tulajdonossal.

13 *

Tamásfalván

a főutezán, közel a városhoz, nagys. Molnár Lajos ur kastélyával szemben **május 1-ére egy szép új lakás,** mely egy utcai szoba, egy közlekedő, egy konyha és pinezéből áll, haszonbérbe vehető — Bérélni óhajtok részére felvilágosítással szivesen szolgál: **Pásztor András** tulajdonos.

Üzleteladás.

Fűszer-, rófös- és rövidáru-kereskedés, dohánytözsde és italméressel egybekötve, egy nagy gyári munkás vidéken eladó. — Évi boltbér lakással együtt 240 korona. **Czím a kiadóhivatalban.** 1-3

Hirdetmény.

5764. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Lovcsányi Soma** ügyvéd felső-balogi lakos végrehajthatónak **Keller József** uzapanyiti lakos végrehajthatást szenvedő elleni 64 korona tőke s járuléka iránti árverési ügyében a végrehajthatási árverést az 1881. évi 60. t. cz. 144. és következő §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Uzapanyit községben fekvő az uzapanyiti 16. sz. tjkönyvben A. 1. 4. 5. 7-25 és II. 26-30. sor-szám alatt foglalt ifj. Keller József nevén álló ingatlanokra a 9364 koronában ezennel megállapított kikialtási árban elrendelte, annak megtartására határnapul **1901. évi április hó 30-ik napjának délelőtti 10 óráját** Uzapanyit községbe a községhezához tűzte ki, mely alkalommal a fent körülirt ingatlanok a becsáron alól is el tognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikialtási ár 10 %-át, azaz 939 kor. 40 fillért készpénzben, vagy az 1882. évi 60. tcz. 42. §-ban jelzett és az 1881. évi nov. 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezeihez letenni vagy az 1881. évi 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék mint tkkvi hatóság 1900. évi november hó 26-án.

Kovács, kir. törvszéki albiró.

Hirdetmény.

90. sz. — Alulirt bírósági végrehajtó 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a miskolci kir. törvényszék 1900. évi 12413. számú végzése következtében a **borsod-miskolci hitelbank** felperes javára **Kossuth József és társai** ellen 600 korona s járuléka erejéig 1901. évi január hó 24-én fogantatott kielégítési végrehajthatás utján lefoglalt és 3540 koronára becsült ökrök, juhok, tehének és lovakból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. jbiróságnak 1900. V. 477/2. számú végzése folytán 600 korona tőkekövetelés, ennek 1900. évi augusztus hó 12-ik napjától járó 6%-os kamatai és eddig összesen 111 kor. 39 fillérben bírólág már megállapított költségek erejéig Csizben és Feleden leendő eszközzésére **1901. évi április hó 22-ik** napjának d. e. 10 és d. u. 2 órája határidőül kitűzetik, és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is el tognak adatni.

Rimaszées, 1901. évi április hó 2-án.

Kovács Géza, kir. jbir. végrehajtó.

RÁBELY MIKLÓS

••••• **KÖNYVNYOMDÁJA RIMASZOMBAT, Pokorágyi-utca 1. sz.**

Ajánlja a legújabb rendszerű gépekkel felszerelt, modern berendezésű könyvnyomdáját minden e szakba vágó munkák gyors, pontos és izlésteljes kivitelére a legjutányosabb árak mellett.

Iskoláknak: oklevelek, értesítők, bizonyítványok és kimutatások.
Ügyvédeknek: intő-levelek, kérvények és keresetek, meghatalmazások, díjjegyzékek, kötvények, szerződések, óvások, levélpapírok, stb.
Pénzintézeteknek: alapszabályok, értékpapírok, részvények és szelvényivek, betéti könyvecskék, üzleti könyvek, mérlegszámlák, stb.
Kereskedőknek és iparvállalatoknak: körlevelek, árjegyzékek, számlák, üzleti könyvek, czimkék és ragcédulák, intőlevelek, levélpapírok és borítékok czégnomással, czimkártyák, üzleti jelentések, levelező-lapok, stb.
 Falragaszok, hirdetmények, műsorok, étlapok, eljegyzési és esketési értesítők, meghívók, tánczrendek, gyászjelentések, névjegyek, stb. elvállaltatnak.